Kdo je odpravil iz naših šol krščanski pozdrav »Hvaljen Jezus«? Morda državna postava? Ne, ampak slovenski liberalni učitelj. Kdo je na vse načine oviral katehetovo delo v šoli in cerkvi? Slovenski liberalni učitelji. Kdo se je norčeval po gostilnah in drugod iz naroda, ki je hotel ostati zvest veri in Cerkvi? Slovenski liberalni učitelj. Itd. Skratka: slovensko liberalno učiteljstvo je dosledno grdilo na ta ali oni način vse, kar je bilo najmanj 90 od sto Slovencem sveto in nedotakljivo.

Večina slovenskega učiteljstva je pustila čisto iz vidika, da je njegova dolžnost tako v šoli, kakor izven nje, hoditi ramo ob rami z večino slovenskega naroda. Zato je nastal med narodom in večino učiteljstva tekom let globok prepad, ki še danes na široko zija in je videti nepremostljiv.

Po vojni liberalen učitelj svojega protiljudskega stališča ni izpremenil. Na njegovo prizadevanje je postala šola in vzgoja otrok nekak monopol brezverskega sv. bodomiselstva.

Šolske svete so razbili, da so se iznebili zastopnikov Cerkve in staršev, ki jim po naravni in božji postavi gre prva in glavna beseda pri vzgoji mladine. Liberalni učitelji so z največjim nasiljem uvajali med odrasle in šolsko mladino društva, ki jih je slovenski narod odločno odklanjal in jih odklanja. Liberalen pedagog si je prizadeval, da izpade iz šolskih knjig vse, kar bi cikalo na versko vzgojo. Če pa je tu ali tam ostala slučajno kakšna drobtina verske vsebine, jo je liberalni učitelj pri pouku prezrl ali pa celo na svoj način smešil. Prirodopis in prirodoslovje je dajalo liberalnemu vzgojitelju povod, da je posamezne pojave v naravi tolmačil učencem v smislu, ki je verskim načelom nasproten. Zgodovina je postala liberalnemu učitelju dobrodošlo sredstvo, da je omenjal učencem kot dognano resnico to, kar so v raznih zgodovinskih slučajih lažnjivo poročale liberalne in socialistične protiverske agitacijske brošure. Liberalen učitelj je z nedeljskimi prireditvami in zleti odvračal našo mladino od cerkvenih dolžnosti in tako polagoma miniral dobro versko vzgojo slovenskega naraščaja in s tem, kakor nam Francija dokazuje, tudi ogrožal obstoj naroda in države.

Največ podlih denuncijacij proti najodličnejšim slovenskim možem je izšlo v povojnih letih ravno iz liberalnih učiteljskih vrst. Vse to dokazujejo zapisniki in ovadbe pri raznih oblasteh.

Liberalen učitelj je stvoril stanovsko organizacijo, ki naj bi združevala vse učiteljstvo brez razlike na svetovni nazor. Kako si je liberalni učitelj v praksi predstavljal to vsestanovsko organizacijo, je pokazala polpretekla doba, ko je soglašal, da so bili na nadzorniška, kakor tudi na vsa druga važnejša učiteljska mesta in v korporacije imenovani samo ljudje liberalnega svetovnega nazora. Slomškarji so bili dobri samo za plačevanje članarine in za štafažo pri raznih zborovanjih in prireditvah. Liberalen učitelj je bil, ki ni protestiral, kakor bi lahko proti številnim neupravičenim premestitvam krščansko mislečega učiteljstva v polpretekli dobi. Še več! Ravno liberalen učitelj je svojega stanovskega tovariša in tovarišico, tudi člana stanovske organizacije denuncira pri šolskih oblasteh in ovajal pri znanih organizacijah pod pretvezo premajhne delavnosti v »nacionalnih« društvih. Liberalen učitelj je očital tovarišu krščanskega mišljenja celo protidržavnost, ker je ta še morda hodil v cerkev in nadzoroval otroke pri službi božji.

Večina slovenskega učiteljstva, ki je v polpreteklem času krivila hrbtenice pred vsako vlado, ne gleda na veliko delo sedanjega režima z dopadajenjem. Nekatera zborovanja tudi v tem pogledu nekaterim niso več stanovska zborovanja, ampak dobrodošli sestanki za protirežimsko agitacijo. To ni nič čudnega, zakaj večina liberalnega slovenskega učiteljstva trdno drži s tistimi, ki so sedanji vladi najbolj nasprotni. Po svojem mišljenju in po svojem delovanju večina slovenskega učiteljstva plava še vedno v »Jutrovih« vodah. Kam vodijo te vode, vemo danes vsi. Ali ne v naš gospodarski, nacionalni in državni razdor?

Sedanja vlada oprta na resnično zaupanje naroda, hoče, da pride volja naroda do veljave na vseh poljih narodovega življenja. Zato je treba onemogočiti delovanje vsem, ki mečejo visokim ciljem sedanjih državnih gospodarjev tako ali tako polena pod noge. Dosežene so že nekatere izpremembe v državni upravi in drugod. Le na šolskem polju, za državo in narod najvažnejšem, še ni prejelo slovensko ljudstvo tega, kar hoče in želi.

Ker smo prepričani, da je današnji vladi več na zaupanju ogromne večine kralju in državi neomajno zvestega slovenskega naroda, kakor pa na zahrbtnem rovarenju posameznikov, ki jih narod odklanja, pričakujemo z vso gotovostjo, da bo sedanja vlada tudi na šolskem polju upoštevala ljudski glas, in neglede na materialne žrtve, uredila v Sloveniji v korist države celotno šolstvo tako, kot hoče slovensko ljudstvo in ne tako, kot zahtevajo ljudje, ki so se že davno ločili od zdravega slovenskega debla. Skratka: slovenski narod zahteva za svojo mladino dobrih slovenskih učiteljev in pravih ljudskih vzgojiteljev po božji in narodovi volji.

Priobčujemo gornji članek v informacijo članstvu JUU. Učiteljstvo naj se prepriča s kakšnega stališča ga tretira »Domoljub«. Namen članka je čim bolj oblatiti učiteljstvo med narodom in mu vzeti ugled, ki si ga je pridobilo s svojim šolskim in izvenšolskim delom. Ali narekuje tako pisanje čut odgovornosti za posledice, ki jih povzroča taka gonja? Ali je morda to novo poglavje o avtoriteti, ki naj jo ima učitelj kot vzgojitelj naroda, posebno otrok? Ali narekuje to vzgoja ljubezni do šole, ki naj se med narodom čim bolj utrjuje?

Presojo članka prepuščamo učiteljstvu in ostali javnosti, opozarjamo pa na škodljive posledice takih neutemeljenih napadov, ki morejo povzročiti neprecenljivo škodo ne samo celokupnemu učiteljstvu, marveč tudi šoli in s tem narodu.

Podatki proti JUU

V teh dneh so prejeli nekateri člani JUU dopis sledeče vsebine:

»V Ljubljani, dne 14. januarja 1936.

Cenjena gospa — gospod — gospodična!

Glede na »Dodatek«, ki ga je ljubljanska sekcija JUU razposlala pod kuverto na vse svoje člane Vas prosimo, da nam v obrambo izvršenih poprav krivic na pristojnih mestih nemudoma pošljete podatke o Vaših korakih, ki ste jih event. ukrenili v slučaju Vašega preganjanja in čim podrobnejše in točnejše podatke o korakih in izjavah, ki ste jih prejeli od JUU, ozir. o zaščiti, ki bi jo po Vašem mnenju in pričakovanju lahko dobili, a je niste bili deležni. Gre namreč za to, da objektivno ugotovimo, je li JUU storilo napram svojim članom katoliškega svetovnega nazora svoje dolžnosti ali ne. Od več strani imamo že v rokah gradivo, iz katerega bi lahko upravičeno sklepali, da JUU napram katoliškim učiteljem v zadnjih letih svoje dolžnosti ni izvršilo.

Seveda Vas prosimo, da nam vsaj v prepisih pošljete event. dokumente (odgovore JUU in slično), nanašajoče se na Vaš slučaj.

L. S.
Tajništvo JRZ
Ljubljana«

* * *

JUU z JRZ ni imelo nikakega posla. Iz dopisa se vidi, da stranka sedaj zbira podatke glede zaščite članstva JUU katoliškega svetovnega nazora. Z ozirom na trditev, da »JUU ni izvršilo napram katoliškim učiteljem svoje dolžnosti«, moramo ugotoviti, da JUU od svojega članstva ni prejelo takih pritožb.

Dejstvo je, da je JUU ostro nastopilo za svoje člane katoliškega svetovnega nazora proti »Jugoslovenski nacionalni stranki« ne samo v poedinem slučaju, temveč celo na banovinski skupščini. Da ne govorimo o neštetih intervencijah na banovini in v ministrstvu.

Sekcija JUU za dravsko banovino bo z ozirom na tovrstne izpade proti njej dala s tiskovnim procesom priliko, da razčisti to zadevo tudi napram javnosti. Iz tega razloga prosimo vsa sreska društva, da dostavijo na razpolago sekciji takoj overovljene prepise vseh dopisov, ki pridejo v poštev z njihove strani, člane - poedince pa, da stavijo (proti vrnitvi) sekciji na razpolago eventualne svoje privatne dopise in izjave glede zavzemanja JUU za nje, da jih priključi materialu, ki ga ima sekcija in centrala JUU glede intervencij in korakov storjenih v obrambo omenjenih članov JUU.

JUU sekcija za dravsko banovino.

V Ljubljani, 22. januarja 1936.

Ivan Dimnik, predsednik. **Metod Kumelj**, tajnik.

Splošne vesti

— **Nov učni načrt meščanskih šol.** Na januarskem zasedanju je razpravljal glavni prosvetni svet poleg drugih vprašanj tudi o novem učnem načrtu za meščanske šole. — Največ se je razpravljalo o tem, ali naj bo meščanska šola neke vrste prehodna šola iz osnovne na srednje in višje, ali naj ima značaj povsem strokovnih šol. Glavni prosvetni svet je po izčrpni debati prišel do prepričanja, da morajo biti meščanske šole take, da bodo nudile splošno vzgojo, kakor srednje šole, samo s to razliko, da bodo skušale s svojim programom ustvariti pri učencih dispozicije za gotovo strokovno izobrazbo, a da se najnadarjenejšim učencem dovoli prehod v srednje šole in to po dopolnilnem izpitu. Zaradi tega je po zakonu o meščanskih šolah določeno, da naj bodo razdeljene v tri vrste: kmetijske, obrtno - industrijske in trgovske. Novi učni načrt je prirejen za vsako teh šol, tako, da se bodo med seboj razlikovale po smeri, programu in po učnih predmetih. Tega doslej še ni bilo. Poleg tega so sestavljena tudi nova navodila za vsak učni predmet. Kmetijski tip meščanskih šol je vzet po vzorcu francoskih višjih narodnih šol, a tip obrtno - industrijskih in trgovskih po vzorcu češkoslovaških meščanskih šol, ki so dosegle izvanredne rezultate. Skoro vsak četrti Čehoslovak je dovršil to šolo. Meščanske šole na Češkoslovaškem so vzgojile ves meščanski gospodarski stan. Nasprotno so v Franciji ustvarile višje narodne šole racionalne in napredne kmete. — V zvezi s tem vprašanjem je rešeno tudi vprašanje učbenikov. — Novi učni načrt je poslan ministrstvu prosvete v svrho uveljavljenja.

— **Članom-dolžnikom dravograjskega učiteljskega društva.** Do konca društvenega leta znaša naša mesečna članarina Din 16.—. Nekateri letos še dinarja niso plačali! Dobijo se tudi taki, ki imajo dolgove še od lani! Do konca januarja bi bila morala prejeti na redni članarini Din 8224.—, pa sem prejela samo Din 5012.75! Toraj Din 3211.25 manj! Kako naj poravna društvo obveznosti napram sekciji v Ljubljani? S čim naj krije lastne stroške? Kdor se je prijavil in prejema stanovske liste, naj izpolnjuje tudi društvene obveznosti! — Prijavljajte in odjavljajte se meni!

Mira Gačnik, Guštanj.

— **JUU sresko društvo Krško** poziva vse svoje članstvo, ki je v zaostanku na članarini še za leto 1934.-35., da poravna dolg čimpreje. Istočasno prosimo one člane, ki niso poravnali obveznosti v tem letu, da to storijo, ker sicer se vsota veča in vedno težje je potem poravnati dolg. Članarina do 31. dec. 1935. znaša glasom sklepa odbora Din 17.—, od 1. jan. 1936. pa Din 16.—. — Prosimo tovariše, ki so premeščeni, da poravnajo svoje obveznosti pri društvu, preden se odselijo.

Blagajnik.

— **Učiteljem — učencem † prof. A. Gvajca.** V Ljubljani bo otvorjena kolektivna posmrtna razstava del † Gvajca združena s spominskim večerom, katerega prirede pod vodstvom prof. Saše Šantla, hvaležni učenci v počastitev svojega nepozabnega učitelja in vzgojitelja. — Vse, katerim bi udeležbo zabranila oddaljenost, presrčno vabilo k sodelovanju s tem, da nam pošljejo spominski list, katerega bomo na večeru prečitali. Zamislite se v svojo učno dobo in vsak bo lahko kaj zapisal ob spominu na blagega učitelja, svetovalca in prijatelja † prof. Gvajca. Dopise naslovite na sekcijo JUU v Ljubljani.

— **Hranilni in posojilni konzorcij**, kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani ima svoj 61. redni občni zbor v ponedeljek 17. februarja 1936. ob 19. uri 30 min. v sejni dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani. — Zborovalni red: 1. Konstituiranje občnega zbora. — 2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1935. s predlogom o razdelitvi prebitka. — 3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju i o letnem računu za leto 1935. s predlogom o razrešnici. — 4. Odobrenje letnega računa za l. 1935. in podelitev razrešnice upravnemu odboru. — 5. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti. — 6. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge. — 7. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom. — 8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pismeno sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom. — 9. Dopolnilne volitve. — 10. Slučajnosti. — Če ne bo občni zbor ob 19. uri 30 min. sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje v istih prostorih za rešitev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno neglede na število prisotnih zadružnikov. — Letni račun je na vpogled v konzorcijalni pisarni, Gajeva ulica 9. med uradnimi urami.

— **Tovarišici Franji Šušteršič**, učiteljici na Blagovni pri Celju je 21. januarja umrl dobri oče, posestnik, Hrušica 10 pri Ljubljani. Naše iskreno sožalje!

— **Zamenjam** službeno mesto na šestrazredni osnovni šoli v Ponikvi ob juž. železnici (15 minut od glavne proge) z mestom ob železnici blizu Maribora. — Ponudbe poslati na naslov: Šturn Franica, učiteljica na Ponikvi naslov: Šturm Franica, učiteljica na Ponikvi ob juž. železnici.

Listi

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—l **Proti napadom na učiteljstvo** v »Domoljubu« odgovarja tudi »Domovina« od 16. jan. v uvodnem članku. Med drugim pravi, da je imelo napredno učiteljstvo v Šusteršičevi-Lampetovi dobi celo 10—25% manjšo plačo kot Slomškarji.

—l **O koroški šoli**, ki je zločinska ponemčevalnica prav tako kot pred 40 leti — piše »Domoljub« od 15. I.

—l **Prosvetni minister napoveduje** preosnovo našega šolstva. Vzdrževanje osnovnih šol se postavi na drugi temelj in bo zadeva v kratkem rešena. Učitelji morajo biti pionirji prosvete in nič jih ne sme odvajati od šole ter zavajati v spore s poedinci in oblastjo. (»Domoljub« od 15. I.)

—l **O kočevskih — tudi šolskih — razmerah** poroča »Glas naroda« od 15. januarja.

—l **Zakaj je prišlo do monopolizacije učnih knjig** piše v uvodniku »Trgovski list« od 14. I. in prihaja do zaključka, da so temu vzrok »zarade«.

—l **Premestitev 109 učiteljev** v naši banovini prinaša »Slovenec«, »Jutro«, »Slovenski dom« in »Slovenski narod« od 15. I.

—l **O predavanju proti klerofašizmu**, ki ga je imel neki študent na neki srednji šoli piše z zgražanjem »Slovenec« od 15. I.

—l **O obupnem stanju naših manjšin** v Avstriji in v Italiji piše »Slovenski dom« od 15. I. Doseči bi morali, da bi dobili tam slovenske šole in učiteljišče, sicer grozi našim manjšinam smrt.

—l **Nova dva popravka** je prinesel »Slovenec« 16. januarja na očitke proti JUU v številki z dne 28. in dne 29. decembra 1935.

—l **O slovenskih učnih knjigah** piše daljši članek J. Šolar v »Slovencu« od 16. jan.

—l **O Kulturbundu, nemških manjšinskih šolah** in o kočevskih Slovencih ima daljši članek »Slovenec«, z dne 19. I.

—l **Nekaj črtic o šoli v Komendi** dobimo v »Slovencu« od 19. I. Na tej šoli se je šolal tudi dr. J. Ev. Krek.

—l **Proti JUU** ima zopet strupeno notico »Slovenec« od 19. I. — O popravkih, ki jih pošilja JUU pravi, da nič ne zaležejo. Spravlje se predvsem na organizacijo, češ, da je prisilila svoje članstvo, da je izstopilo iz raznih tudi karitativnih društev.

—l **O krivicah**, ki se gode Slovencem na Koroškem na šolskem polju poroča »Slovenija« od 17. I.

—l **Spomenico proti monopolizaciji** šolskih knjig — piše »Slovenija« od 17. I. — ni hotela podpisati Zveza kulturnih društev. — Proti monopolizaciji knjig — pravi »Radio Ljubljana«, št. 4., v svoji kulturni kroniki — so se postavili vsi, ker monopolizacija pomeni največjo nevarnost za slovensko šolstvo in kulturo. To vprašanje je eno izmed redkih v slovenski zgodovini, ki so se ob njem strnili vsi še tako različni krogi v skupno fronto in s tem pokazali enodušno voljo naroda.

—l **Zaradi razpusta »Kulturbunda«** so se oglasili nekateri nemški listi, ki vidijo v tem kršenje mednarodne obveznosti proti narodnim manjšinam — kar bi znalo tudi kaliti prijateljske odnošaje med našo državo in Nemčijo. (»Deutsche Zeitung«, 19. I.)

—l **Na napade na učiteljstvo** v »Slovencu« in v »Domoljubu« prinaša »Jutro« od 19. I. uvodnik »Pred četrt stoletja«, kjer statistično dokazuje, da so imeli učitelji, ki so bili člani »Slomškove zveze«, od 10—25% doklado na svojo plačo.

—l **Priprave za novo šolsko reformo.** Na seji ministrskega sveta dne 17. I. se je sklenilo reformirati naše celotno šolstvo, ki naj se prilagodi današnjim potrebam. Priprave za to reformo izdela poseben odbor, ki je sestavljen iz ministrov prosvete, kmetijstva in trgovine ter dr. Behmen in dr. Krek. (»Jutro« od 18. I.)

—l **Meščansko - šolsko učiteljstvo** naj bi napredovalo lahko do 4. skupine I. stopnje — je zahtevala posebna deputacija učiteljstva pri ministrstvu. (»Jutro« od 18. I.)

—l **Na pavšalne napade** »Slovenca« na napredno učiteljstvo odgovarja po svoje tudi »Pohod« od 20. I., ki prinaša obenem zanimivo izjavo ene »žrtve« J. N. S. - arskega režima. Ista številka lista polemizira s »Slovencem« tudi v zadevi unifikacije šolskih knjig !

Mladinska matica

—mm **Vsebina 4. številke »Našega roda«.** **Ribičič:** Uvodna. **Kunčič:** Sošolca. (Pesem.) **Seliškar:** Bratovščina Sinjega galeba. **Karalijčev-Potokar:** Ižo-Mižo in Klan-Klan. **Young-Kunaver:** Bivališča ljudi v tujih deželah. **Bandrovski - Vodnik:** Profesor. **Ocvirk:** Trije kralji. ***: Vseved. ***: Trije potepuhi. ***: Zimsko veselje. **Župančič:** Od bombaža do preje. — ***: Kako se ljudje pozdravljajo. — Zanimivosti iz zdravilstva v Abesiniji. — **Sicherl:** Mladi smučar. — Mladina piše. — Uganke. — Nagrade. — Številka je izredno bogato ilustrirana in ima poleg ilustracij Sirka, **Sedeja, Ravnikarja** še mnogo risb in fotografskih posnetkov.

—mm **Ekspedicija 4. štev. »Našega roda«** se je začela včeraj. Danes lahko dobijo list v upravi vse ljubljanske šole. Opozarjamo vse cenj. poverjenike, ki niso poslali še naročil za 4. številko, da to čimprej store.

—mm **Ker s 5. številko** skoro vsako leto pade število naročnikov, opozarjamo cenj. poverjenike, da se potrudijo, da se to tudi letos ne ponovi. Kdor preneha biti naš naročnik izgubi tudi pravico do knjig ob koncu šolskega leta.

Naša gospodarska organizacija

—g **Članom Učit. samopomoči.** Po sklepu zadružnega načelstva Vas obveščamo, da so umrli v mesecih oktober, november in december l. 1935 sledeči člani: Gorazd Katinka, Ljubljana, Mihelič Marija, Sv. Jurij ob Ščavnici, Pestevšek Karel, Maribor, Potočnik Marjana, Ljubljana, Plhak Marija, Žabja vas, Rainer Jožef, Zg. Polskava, Marinič Julka, Sv. Urban pri Ptuju, Hafner Angela, Šmartno pri Kranju, Dekleva Marija, Stožce pri Ježici, Dr. Romih Tomaž Novo mesto, Supan Ignacij, Brežice in Fersch Josipina, Maribor. Označba: 357. do 358. smrtni slučaj.

---

naslovom: Potovanje za Savo. Nekateri naši zemljepisci menijo, da je bil prav ta Praprotnikov članek povod za imenovanje vse te pokrajine pod skupnim nazivom Zasavje, ki je danes že splošno v rabi in imamo celo potopisno knjižico R. Badiure s tem naslovom.

L. 1862 so se vršile volitve za deželni zbor in je zanimivo, da je v volilno borbo segel tudi naš »UT«, ki je bil sicer le šolski list. Med drugimi je kandidiral v volilnem okraju Trebnje tudi ustanovitelj CMD in kasnejši litijski notar Luka Svetec, takrat adjunkt pri kantonski gosposki v Kočevju. Ko ga je »UT« priporočil za volitev vsemu učiteljstvu za deželnega poslanca, je o njem tudi povedal, da je: »izvesten slovničar in verli podpornik naših šolskih knjig.«

Naše stanovsko glasilo pa je tudi budno pazilo na našo narodno nošo ter je krtačilo vse tiste, ki jih je novodobna moda pridila. Takole piše: »Tuja kultura je zanesla že mnogo krinolin med naša kmečka dekleta. Ako srečaš krinolinko, ki se ji na široki cesti skoro ogniti ne moreš, pa gledaš od kod da pride, boš videl, da je doma iz bajte, ki ima s slamo zamašena okna. To je »Fortschritt« po mislih tistih, ki se imajo za »Gebildete«. O, uboga slovenska mladost ako boš stopala za tako kulturo!«

Tako se je boril naš »UT« proti nemškemu vplivu, zato je seveda z radostjo naznanil v zaključni letni številki l. 1862 sporočilo vsem šolskim prednikom in učiteljem naj se v slovenskih šolah nemščina ne uči več. Žal je veljalo to uradno obvestilo, ki ga je izdal tržaški škofijski konzistorij, le za šole v tržaški okolici. Kratek komentar k tej uradni odločbi je bil takole zaključen: »Ta modra naprava je sploh veselo sprejeta.« -nč-